

Suomen kuntien kasvihuonekaasupäästöjen laskenta

YMPLA 10.03.2020 § 13

Suomen ympäristökeskus (SYKE) on laskenut ilmastopäästöjen määrän ja kehityksen kaikille Suomen kunnille vuosille 2005–2017. Päästöt on laskettu ensimmäistä kertaa kaikille kunnille yhdenmukaisella, uudella laskentamenetelmällä. Jatkossa tulokset päivitetään vuosittain. Ilmastopäästöt ovat vähentyneet lähes kaikissa Suomen kunnissa vuodesta 2005. Keskimäärin vähennys on ollut 15 prosenttia. Kuntien päästöjä ovat vähentäneet merkittävästi sähkön päästöjen pieneneminen, uudistukset kaukolämmön tuotannossa ja tuuli-voiman rakentaminen. Öljylämmityksen päästöt ovat vähentyneet melko tasaisesti kaikissa kunnissa, millä on huomattava merkitys koko maan tasolla. Kuntien välillä on suuria eroja päästövähennyksissä. Suurimmat päästövähennykset ovat vuoteen 2005 verrattuna yli 50 prosenttia. Toisaalta joissakin kunnissa päästöt ovat kasvaneet.

Uuden päästölaskennan mukaan Suomen kunnissa eniten päästöjä aiheutuu tieliikenteestä (25 %), maataloudesta (17 %), kaukolämmöstä (17 %) ja sähkönkulutuksesta (lämmitys- ja kulutussähkö yhteensä 13 %). Kuntien asukaskohtaiset päästöt vaihtelevat huomattavasti: noin 3 hiilidioksidiekvivalentitonniasta yli 25 tonnin päästöihin. Keskimäärin kuntien päästöt olivat asukasta kohti laskettuna 10,7 tonnia vuonna 2017. Vaikka kunnan kokonaispäästöt pysyisivät samana, niin asukaskohtaiset päästöt saattavat kasvavaa kunnan asukasluvun pienentyessä.

Uusi päästölaskentajärjestelmä kattaa kaikki Suomen kasvihuonekaasuinventaarion päästöt lukuun ottamatta teollisuuden prosessipäästöjä ja maankäyttösektoria. Päästöjen sektorijako on aiemmista kuntalaskennoista tuttu: sähkönkulutus, rakennusten lämmitys, liikenne, teollisuus, työkonet, maatalous ja jätteiden käsittely.

Laskennassa on pyritty ottamaan huomioon sellaiset tekijät, joihin kunta ei pysty vaikuttamaan. Kunnan päästöt on laskettu niin, että siihen ei lasketa päästökauppaan kuuluvien teollisuuslaitosten polttoaineiden käyttöä, teollisuuden sähkönkulutusta, teollisuuden jätteiden käsittelyn päästöjä eikä kuorma-, paketti- ja linja-autojen läpiajoliikennettä.

Suurin uudistus koskee tieliikennettä. Henkilöautojen laskenta perustuu kuntaan rekisteröityihin ajoneuvoihin ja niiden ajosuoritteisiin kunnan rajoista riippumatta. Kuorma-, linja- ja pakettiautoille lasketaan alueperusteiset päästöt ja erikseen läpiajoliikenteen osuus.

Jätteiden käsittelystä syntyneiden kasvihuonekaasupäästöjen perusteena on käytetty kunnassa tuotettu jätemäärä riippumatta jätteen käsittelypaikasta.

Vaikka laskentaan on saatu parannuksia niin esimerkiksi, teollisuuden kuntalaskennassa on käytetty parhaita mahdollisia tietolähteitä, mutta samanaikaisesti laskenta sisältää useita todenmukaisuutta heikentäviä oletuksia. Kaikki päästö- ja energiankulutusarviot ovat laskennallisia sekä päästökauppa- että taakanjakosektorilla, eikä niitä ole mahdollista yhdistää suoraan mihinkään yksittäiseen yritykseen.

Maatalouden kasvihuonekaasupäästöihin lasketaan metaani- ja di-typpioksidipäästöt tuotantoeläimistä, lannasta ja maatalousmailta sekä kalkituksen ja urealannoituksen hiilidioksidipäästöt. Turvemaiden hajoamisesta syntyvät hiilidioksidipäästöt kuuluvat maankäyttö, maankäytön muutos ja metsätalous -sektorille (LULUCF) ja näitä päästöjä laskenta ei sisällä.

Yhtenevästä laskentamenetelmästä ja suoritetusta tasokorjauksesta huolimatta vanhojen Kasvener-tietojen ja tuoreempien Tilastokeskuksen laskelmien yhdistäminen saattaa aiheuttaa käytettävissä olleista, mahdollisesti erilaisista lähtötiedoista aiheutuvia kuntakohtaisia hyppäyksiä päästötuloksissa.

Forssan kokonaispäästöt, jotka eivät sisällä teollisuuden prosessipäästöjä, kotimaan lentoliikennettä, jäänmurtajia ja maankäyttösektoria, päästökompensaatiota, mutta sisältävät muut teollisuuden päästöt ja läpiajoliikenteen, ovat pienentyneet vuosina 2005-2017 16 % ja asukasta kohden laskettuna vähentyneet 12 %.

Kun laskenta ei sisällä päästökauppaan kuuluvien teollisuuslaitosten polttoaineiden käyttöä, teollisuuden sähkönkulutusta, teollisuuden jätteiden käsittelyn päästöjä eikä kuorma-, paketti- ja linja-autojen läpiajoliikennettä on Forssassa kokonaispäästöt pienentyneet vastaavan ajanjaksona 11 % ja per asukas laskettuna vähennys on ollut 7 %.

Kaikki tulokset ovat avoimesti kaikkien käytettävissä. Linkki päästö-laskentaan ja tuloksiin on seuraava:

[https://www.syke.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Uusi_paastolaskentajarjestelma_kaikille\(54833\)](https://www.syke.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Uusi_paastolaskentajarjestelma_kaikille(54833))

Lisätiedot: Ympäristöpäällikkö Niina Salminen-Åberg,
p. 050 5640009, [niina.salminen\(at\)forssa.fi](mailto:niina.salminen(at)forssa.fi)

Ympäristöpäällikkö: Ympäristölupalautakunta merkitsee tiedoksi

saadut laskelmat kuntakohtaisista Suomen ilmastopäästöistä
ajanjaksolla 2005 - 2017.

Päätös: Ympäristölupautakunta hyväksyi ehdotuksen.

Kaupunginhallituksen edustaja Timo Norri poistui kokouksesta
tämän asian käsittelyn jälkeen klo 16.45.